
МОВОЗНАВСТВО

УДК 811.161.2'373:821.161.2.09Дашвар
DOI 10.31654/2520-6966-2025-27F-113-110-122

Заєць В. Г.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови Київського
столичного університету імені Бориса Грінченка
v.zaiets@kubg.edu.ua
orcid.org/0000-0003-1370-697X

Мириївська Ю. М.

викладач англійської мови Фахового коледжу «Універсум» Київського
столичного університету імені Бориса Грінченка
y.myrivvska@kubg.edu.ua
orcid.org/0009-0004-3013-9289

Словотворення розмовної лексики в романах Люко Дашвар

*У статті здійснено спробу проаналізувати розмовні ліневальні одиниці романного жанру творів Люко Дашвар. Матеріалом для аналізу слугували близько 2 000 лексичних одиниць із сучасних романів письменниці Люко Дашвар. Актуалізовано увагу на тому, що мова сучасної художньої прози в період глобалізаційних впливів збільшується питомими словотвірними типами з різною частотністю еживання в інших стилях. Простежено продуктивні і малопродуктивні способи деривації, що представлені у прозі Люко Дашвар. Визначено, що в межах тенденції до автохтонізації в сучасних романах триває витіснення питомо українським префіксом надзапозичених префіксоїдів **мега-** і **супер-**. Виявлено частотність використання префікса **о-**, що в останні десятиліття перебував у пасивному малочастотному слововжитку в розмовному та подекуди в художньому стилях. Зазначено роль автохтонних суфіксів **-ну**, **-ону**, **-от**, **-ух**, що мають різну продуктивність, проте підкреслюють неповторність авторського стилю. Розкрито особливості ідіостилію письменниці, зокрема використанням неморфологічної деривації, що характеризує вокабуляр героїв романів. Проаналізовано чисельну групу дериватів, що постали шляхом неповної конверсії в іменник. Доведено, що персоналізовані субстантиви або ж індивідууми стилістично виправдано характеризують персонаж твору. Схарактеризовано особливість приналежності субстантивів до оказіональних лексичних одиниць. Прикладами підтверджено, що чисельно меншою є група субстантивів, що належать до неосібникових, характеризують абстрактні поняття, явища тощо. На підставі аналізу текстів художніх творів помічено, що в ідіостилію письменниці виправдані стали вторинні дієслова. Визначено стилістичну роль телескопізмів,*

що в сучасному романі заощаджують мовний ресурс. Доведено прикладами використання в мовленні героїв лексичних одиниць, що утворилися запозиченням словотвірним способом телескопією. Такі утворення підсилюють емоційний стан героїв, зображують почуття. Уточнено дефініцію субстантиви-індивідууми, що характеризує персоналії героїв твору, вказуючи на індивідуальні відмінні риси.

Ключові слова: словотвір; художній стиль; афікс; морфологічна деривація; морфолого-синтаксична деривація; розмовний стиль.

В україністиці нині відстежується вплив культурного зростання населення, про що слушно зауважує відома українська дослідниця К. Г. Городенська, акцентуючи увагу «на простеженні змін у словниковому складі та словотвірній структурі української мови кінця ХХ – початку ХХІ сторіч, оскільки вони найбільше відреагували на зміни в усіх сферах українського суспільства та вплив світової глобалізації» [2, с. 3]. Безумовно, новації торкнулися процесів, що пов'язані зі «змінами суспільно-політичного характеру в Україні, пробудженням національно-мовної свідомості української еліти, піднесенням культурного рівня населення тощо, а також мовними чинниками, насамперед розгортанням внутрішньомовних процесів, спрямованих на зміцнення автохтонних словотвірних варіантів та збереження самобутності національного словотворення» [2, с. 4].

Автори художніх текстів як носії української мови прагнуть передати сприйняття світу через мовлення героїв, донести читачеві особливості ідіостилю, розкрити використовуючи не лише питомі афікси, але й неморфологічну деривацію, зокрема її морфолого-синтаксичний спосіб, оскільки «мова художньої літератури виявляє виразну тенденцію до індивідуалізації висловлення, до пошуку таких засобів мовної виразності, які б асоціювалися з індивідуальною мовотворчістю, мовним новаторством, із характерними ознаками мовної особистості» [12, с. 42].

На початку ХХІ століття питання словотвору літературних текстів художнього стилю в україністиці досліджують С. Я. Ермоленко, Г. М. Сjuta, О. А. Стишов, Н. С. Голікова, В. П. Олексенко, Л. П. Кислюк, Т. А. Коць, І. В. Денисовець, О. М. Строкаль, Т. Г. Юрченко та ін. Протягом останніх десятиліть мовознавці підготували ряд вагомих досліджень, присвячених словотворенню сучасної української літератури, акцентуючи увагу на інноваціях майстрів слова, пошуках засобів для вираження творчої індивідуальності автора. Значними для нашого дослідження стали здобутки європейських дослідників

Магди Шевчикової, Лейли Гадімової, Свена Котовські, Сальвадора Валери та Альби Е.Рус Гомес [21; 18; 20; 19] про окремі аспекти словотвору, зокрема продуктивність афіксів та конверсії у слов'янських та європейських мовах, що тісно пов'язано із глобалізаційними викликами, тенденціями щодо заощадження мовного ресурсу спільноти. Беззаперечною залишається актуальність цих праць й надалі, зокрема в словотворенні жанру роману, що змогу відстежувати та фіксувати взаємодію тенденцій до інтернаціоналізації та автохтонізації.

Мета статті – проаналізувати тенденції у словотворенні розмовної лексики романного жанру відомої в Україні письменниці Люко Дашвар.

Матеріалом для аналізу стали близько 2 000 лексичних одиниць із романів відомої в Україні письменниці Люко Дашвар («Село не люди», «Мати все», «Біти є. Макар») [6; 5; 4].

Художні прозові твори постмодерної доби розкривають творчий потенціал авторів, спроможність внутрішньомовним ресурсом зміцнити творення лексем, піднести культурний рівень української мови, доповнити вокабуляр новими питомими субстантивами.

Сучасний літературний твір передає мовну картину героїв, їх духовні цінності, внутрішній світ та прагнення залишити в номінації новаторство для маркування, тому що «не всі запроваджені авторами новації входять у систему мови, закріплюються у ній як норма художнього чи загальнолітературного слововживання, образочитотворення. Багато з них, виходячи за рамки літературної норми залишаються ознакою індивідуального стилю автора або є часовою ознакою поетичного дискурсу» [12, с. 50–51].

У межах тенденції до автохтонізації спостерігаємо в аналізованих творах Люко Дашвар витіснення питомо українським префіксом **над-** запозичених префіксоїдів **мега-** і **супер-**, зокрема фіксуємо лексеми **надзавдань**, **надкреативні**, **надсексуально**. Пор.: *Зараз хімія пробудить фізику, він дочекається коханку, надсексуально доведе: не треба нічого рахувати, люба!* [5, с. 10]; *Ти рухаєшся шляхом надзавдань, Лідочко* [5, с. 10]; *Перепрошую, та я не вірю в ці надкреативні прийоми продажу*[4, с. 29]. Вбачаємо, що стилістично виправданим є використання префікса **над-**, з одного боку, у такий спосіб авторка роману обирає автохтонний афікс, уникаючи запозичених варіантів морфеми, а з іншого – такий вибір є стилістично обґрунтованим задля посилення напруги в тексті. Тоді як префікс **під-** також прийменникового походження, має нечастотне представлення та характеризує спосіб діяльності героїні, підкреслює життєві

цінності, має стилістично маркований характер, на кшталт: *під'їдалася*. Пор.: *Валюшка саме у якомусь центрі політичних досліджень під'їдалася* [4, с. 17]. Питомо український префікс **по-** здебільшого характерний для дієслів розмовного стилю, що додає стилістичного відтінку обставин самопочуття, однак у романі лексема *пополотніти* виконує образне забарвлення, посилюючи напругу, різку зміну зображуваного, надаючи семантики схожості до того, що є твірним словом. Пор.: *Закрійниця відчинила двері, пополотніла* [4, с. 17]; *Стас пополотнів і протверезів одночасно* [4, с. 17]. Подвійний дієслівний префікс **зне-** також властивий розмовному стилю, зокрема посилює напругу, що властива в романному жанрі, на кшталт: *До ранку вже недалеко було, коли жінка зовсім знесиліла* [6, с. 100].

У сучасних романах письменниці Люко Дашвар помічаємо зростання динаміки використання автохтонного префікса **о-**, що завжди має повну характеристику дії, всеохопність сприйнятого зором, до того ж притаманний розмовному стилю, на кшталт: *огорнула, озирнулася, оминуті, осміхалася, осоромилася, остерігалася, остовпів, ошелешений, обеззброїти, охолонуті*. Пор.: *Хіба матінці твоїй у голову залізе? Мабуть, остерігалася, що проти будеш* [5, с. 62]; *Охолонуті і ще раз спокійно все обдумати* [5, с. 108]; *Навіть на татків ювілей осоромилася* [5, с. 163]. Люко Дашвар перенесла в художній стиль питомий афікс **о-**, що укріпило автохтонний формант в жанрі роману.

Питомо українські суфікси **-ну-**, **-ону-** в художньому творі, на відміну від розмовного стилю, посилюють стилістичне забарвлення швидкості зображуваної дії, надають характеристики неповторності, на кшталт: *дремнула, зиркнула, проштрикнула, трусонуло*. Водночас сполучуваність префікса **про-** і суфікса **ну-** характеризує напрям дії, маркує одноразовість та неочікуваність. Пор.: *Щоб аж трусонуло. Аж сльози з очей* [5, с. 38]; *Набожна Ангеліна перехрестилася, обурено зиркнула на Платона* [5, с. 71]; *Зиркнула – чи ніхто не почує* [5, с. 203].

Малопродуктивний суфікс **-от** донедавна був рідковживаним у художньому тексті, проте в сучасному романному жанрі субстантиви, що постали від якісних прикметників, набули частотності вживання через стилістичне забарвлення, що підсилює в тексті стан, на кшталт: *гіркота, глупота, гризоти, доброта, смакота*. Пор.: *І було в її теплому тілі стільки доброти, що Ліда напружилася і прошепотіла* [5, с. 319]; *Хвацько ліпив із черстої булки нову смакоту для привокзальної хвойди* [4, с. 26].

Стилістично знижений субстантив на позначення віку людини представлений лексемою, що постала від якісного прикметника та суфікса **-ух**, на кшталт: *молодуха*. Названий вище афікс, окрім розмовного стилю, в художньому стилі характеризує моральні цінності молоді жінки, однієї з героїнь роману. Пор.: *Молодуха обернулася до Іветти* [5, с. 115]. Тоді як суфікс **-ят** вживається в субстантивах для виокремлення віку героїв, надаючи стилістичного забарвлення прихильності до осіб юнацького віку. Пор.: *Молодята чекають!* [5, с. 263].

Варто акцентувати, що в романах Люко Дашвар особливістю творчої манери є вміння передавати читачеві стани героїв найбільш вдалими, стилістично виправданими лексемами з афіксами, або такими, що мають безафіксний спосіб.

Фіксуємо віддієслівні іменники *біганина*, *забуття*, що в тексті аналізованих творів образно характеризують певну напругу в зображуваному авторкою стані, допомагають читачеві уявити зображуване та зрозуміти роль та вплив певних життєвих факторів. Пор.: *То все через біганину по дощу* [5, с. 32]; *Ледь помітна цівка ліків, у вену із крапельниці, продовжувала забуття* [5, с. 40]. Зауважимо, що українська мова має особливість виражати віддієслівними іменниками характеристику опредметненої дії, про що слушно зауважує відома дослідниця Є. А. Карпіловська: «у мові рідко є один зразок для вираження певного поняття» [8, с. 45]. Прикладом може бути віддієслівний іменник *біганина*, що згідно з визначенням у «Словопедії», позначає те саме, що й *бігання*: «поспішне метушливе ходіння куди-небудь, з якоюсь метою, безперевна метушня» [15]. Тоді як віддієслівний іменник *забуття* вказує на стан людини, що в контексті може маркувати згасання, емоційне виснаження, а саме згідно з визначенням у «Словопедії», позначає: «втрата згадки про кого-, що-небудь» [15].

Для мовотворчості Люко Дашвар характерним є вживання складних дієслів, що постали шляхом складання, на кшталт: *бігласпотикалася*, *прошепотіла-збентежилася*, *кричала-плакала*. Стилістично виправданим є вживання в постпозиції характеристизатора, що доповнює опорне слово та водночас посилює напругу дії, спонукає читача ще глибше проникатися проблемою. Пор.: *Повернися! – кричала-плакала Ліда* [5, с. 379]. Юкстапозиція, безумовно, виконує не одну стилістичну функцію, зокрема не стільки називає, але й водночас характеризує життєві цінності героїв. Характеризатор займає постпозицію за опорним словом. *Точно, дурела, бо так зраділа приїзду доньки-паливоди, такою любов'ю зірїла онуку, що Ніна врешті заспокоїться, зосередиться на вихованні Раї, <...>*[5, с. 177].

Неморфологічна деривація, зокрема морфолого-синтаксичний масив представлений конверсією, що постала з розмовного стилю як джерело поповнення лексики не тільки публіцистичного стилю, а водночас і художнього стилів. У межах тенденції до використання внутрішньомовних ресурсів помічаємо в романах Люко Дашвар корпус неповної субстантивації, що стилістично виправдано, емко характеризує особу-виконавця дії та доповнює вокабуляр читачів художнього твору, на кшталт: *битий, блаженні, вагітна, городські, єдиний, загубла, знайомі, маленька, малознайомі, молоді, небитий, коханий, неповнолітні, перехожий, піддослідні, повнолітні, старі, туберкульозні, хворі, хутірська*. Пор.: *Мамка вечерю готувала, а татко з Катериною «городських» слухали* [6, с. 101]; *Наче ключі від апартаментів прихопили туберкульозні* [4, с. 14]; *Старі озирнулися: повз них стрімко йшла молода вагітна жінка* [5, с. 8]; *Вагітний бракувало повітря, та вона бігла ...* [5, с. 8]; *Вихід побачила так несподівано, що насилу дочекалася закінчення прийому хворих* [5, с. 98]; *Нянька перехрестилася: пронесло блаженних* [5, с. 137]; *Іветта і сама розуміла – геть зайва річ, та не втрималася – придбала коштовну цяцьку для єдиного й неймовірного* [5, с. 14]; *Три дні за містом на одинці з коханим* [5, с. 205]; *Вона б не звернула уваги на ту синову фразу, та хутірська раптом најжачилася, так стисла виделку в руці – зараз кров бризне* [5, с. 280]; *Стати для нього незамінним* [5, с. 14]; *Треба білявого попитати* [5, с. 149]; *Небитий страшиється битого. Невитий не розуміє, чому битий мовчить* [5, с. 179]; *У житті повинно відбуватися хоч щось добре, має бути хоч дріб'язок, хоч усмішка випадкового перехожого, аби останній промінчик надії не згас остаточно* [5, с. 196]. Отже, проаналізовані художні тексти сучасного жанру роману мають масив субстантивів-індивідуумів, що називають персоналію виконавця, виконуючи додатково стилістичне навантаження із вказівкою на походження, вік, особливості зовнішності, стан здоров'я, соціальний стан, походження тощо. Свого часу Н. Ф. Клименко помічала таку тенденцію щодо взаємодії функційних стилів сучасної літературної мови та зафіксувала вплив її на словотвірну систему, наголосивши на тому, що «сучасний етап української мови характеризується взаємопроникненням різних стилів, особливо публіцистичного, художнього, науково-технічного і розмовного, що виразно впливає на словотвірну систему, взаємовідношення одиниць і різних способів їх творення» [10, с. 20]. Водночас неосібникові субстантиви, з одного боку, номінують абстрактні

поняття, а з іншого – стилістично посилюють характер розмовності, доповнюють активний словник читача, на кшталт: *майбутнє, минуле, знеболювального, життєдайне, кандидатську, протизаплідні*. Пор.: *І у двадцять вісім Ігор Крупка захистив кандидатську* [6, с. 83]; *Одна мить – і немає майбутнього. Тільки минуле* [5, с. 76]; *Знеболювального купити побільше* [5, с. 200.]; *Протизаплідні – хибна ідея* [5, с. 284].

У межах зазначеної тенденції вдалося зафіксувати вербативи, що мотивовані назвами представників флори і фауни, на кшталт: *найжачилася, задеревіла*. Люко Дашвар використовує вербативи, що характеризує мовне багатство та відчуття деривації в художньому стилі, на що вказував І. І. Ковалик [11]. Помічаємо стилістично забарвлений вербатив *найжачилася*, що допомагає читачам збагнути зміни та причину реакції на слова співбесідників, схарактеризувати внутрішній стан. Пор.: *Вона б не звернула уваги на ту синову фразу, та хутірська раптом найжачилася, та стисла виделку в руці – зараз кров бризне* [5, с. 280]. Тоді як вербатив *задеревіла*, окрім стану, підводить читача до розуміння поведінкової моделі героїні твору. Пор.: *І тільки коли Платон забіг до своєї кімнати, метушливо поклав її на ліжко і кинувся підпирати двері важким дубовим стільцем, задеревіла* [5, с. 280]. Зафіксований незначний масив вербативів, «мотивованих назвами рослин і тварин, вказують на дію, що має за мету зробити когось схожим на певну рослину чи тварину (або зробити когось певною твариною)» [3, с. 114]. Вербатив *фонтанувала* стилістично забарвлений словотворчими афіксами *-ува- +л-*, що характеризують дію та її напрямки, названі твірною основою. Пор.: *Ніби гарячої крові обпилася – фонтанувала енергією, лякала нею полохливу няньку, приголомшувала дівчину, вела Платона* [5, с. 251]. Такий вербатив як *політиканстевували* характеризує спосіб життя героїв твору, людські цінності. Пор.: *Перші – політиканстевували все життя, постворювали партій, дехто – не одну, і все заради того, аби брати гроші за лобювання в парламенті чужих інтересів* [4, с. 22]. Інший вербатив *заторохтіла* посилює увагу читача характеристикою особливостей початку темпу мовлення героїні, позначеного префіксом *за-* коренем *торохт* та суфіксами *і-та л-*. Пор.: *Заторохтіла: – Сьогодні наш курс зустрічається* [5, с. 304]. Раптову зміну в зовнішності героїні маркує вторинне дієслово *зашарілася*. Пор.: *Рая зашарілася і потяглася до светрика* [5, с. 256]. Зазначимо, що вторинні дієслова, утворені від якісних прикметників,

виконують декілька стилістичних функцій у тексті роману, зазначаючи початок змін у стані, або напрям дії, тоді як корінь називає конкретну зміну, на кшталт: *помолодшала, охолонути*. Пор.: *Треба зупинитися! Охолонути і ще раз усе спокійно обдумати* [5, с. 108].

У сучасному романному жанрі письменниці Люко Дашвар фіксуємо телескопізми, що характеризують внутрішній світ переживань одного головного героя твору. Стилiстично забарвлений телескопiзм **нічiр** утворений героєм роману в роздумах для більш чіткого зображення внутрішнього стану. Пор.: *Один нескінчений нічiр. Макар тепер і не пам'ятає, якого тосчного дня вигавдав це слово, поєднавши у ньому глуху ніч і безнадійний вечiр* [4, с. 8]. У тексті роману помічаємо форми, що характеризують життєві цінності, пріоритети молоді людини, здатність оцінити стан поточних справ, на кшталт: *нічором*. Пор.: *Зима залила Макарове життя безкінечним, нікчемним нічором* [4, с. 21]. Письменниця Люко Дашвар за допомогою телескопії характеризує внутрішні переживання головних героїв. У художньому стилі ці утворення відносимо до індивідуально-авторських словотвірних одиниць, що «є, передусім, тим стрижнем, який підтримує типологічні особливості сучасного українського словотворення» [9, с. 357] та «постають унаслідок свідомого, часто стилістично вмотивованого відхилення від мовної норми» [7, с. 47], таким дериватам притаманні «ненормативність, функціональна одноазовість, синхронно-діахронна дифузність, експресивність та емоційність, залежність від контексту» [7, с. 47]. Окрім того, що телескопія має особливе злиття окремих частин, в яких є «утнута середина» [14, с. 215], це дає письменниці можливість розкрити картини відтворюваного. Пор.: *І вечори щезли. І дні. І ночі... Один нескінчений нічiр* [4, с. 8]; *Без Сердюка усі смикання – коту під хвіст. Нічiр* [4, с. 23]; *Макар насупився – нічiр* [4, с. 86]; *Нічiр не заглушує музики* [4, с. 94]. Телескопiзм *нічiр* утворений поєднанням частин двох слів, що зливаються не «на морфемному шві» *ні[ч+вечiр]*, проте ємкість новотвору відповідає тенденції до інтернаціоналізації і має різні форми. Пор.: *Макар хотів сказати: «Безумовно», та слово з нічора не годилося* [4, с. 108]; *Ухопити Нані за руку, тягти геть, шелотіти: «Мене тут немає, люба... Тільки нічiр»* [4, с. 132]. Внутрішній світ головного героя експліцитно розкриває телескопiзм, що маркує прізвисько коханки **Мартазавра**, що постало шляхом злиття імені *Марта* та частини від іменника *динозавр*: *Марта + [дино]завр+а*. Пор.: *Візьми на себе Мартазавру, мати її... [4, с. 13]; Гоцик називав Марту страшною, як первісні жахи, Мартазаврою і знав її сексуальну*

примху: <...> [4, с. 13]; *Ніколи не називай мене так, Марто... завра* [4, с. 18]. Свого часу появу телескопізмів відома дослідниця Н. Ф. Клименко пояснювала зі словотворенням терміносистем, тому що, на її думку, це «активізувало у загальнолітературній мові такий спосіб словотворення, як телескопія, що узаконує скорочення слова не на морфемному шві, склеювання штучних, неморфемних частин слова, що спричинює невиразність їхньої семантики» [10, с. 21]. Безумовно, в художній прозі, зокрема в романному жанрі, такі утворення є результатом творчої манери авторки, пошуків способів з'єднання афіксів і коренів для зображення картини ідіостилію майстра слова, тобто «авторський добір словотворчих ресурсів залежить від мети і завдань конкретного автора, тому має спільні та істотно відмінні риси для різних авторів. Спільною рисою виявляється використання мовної гри, особливо, для формування потужного прагматичного заряду». Словотвірні новації письменників можуть стати вагомим ресурсом поповнення вокабуляру читачів та набуті кодифікації у словниках. В україністиці відомому досліднику А. М. Нелюбі вдалося укласти словник «Лексико-словотвірні інновації. 2022-2024» неологізмів, що з'явилися в різних стилях і жанрах протягом зазначеного періоду. Зафіксовані лексикографом новації охоплюють пласт лексики різних функційних стилів з різними словотвірними моделями, в тому числі й телескопізми [13].

Отже, словотвірна структура художнього стилю пов'язана з особливостями творчої манери автора, допомагає увиразнити час, події, обставини написання твору. Проаналізовані художні тексти мають тенденцію до автохтонізації префіксальних морфем, що певною мірою, незважаючи на глобалізаційний тиск і тенденцію до інтернаціоналізації, витісняють запозичені афікси. Водночас окремі питомі префікси мають динаміку та несуть стилістичне забарвлення оригінальності, самобутності й неповторності. Інші продуктивні та малопродуктивні суфікси доповнюють характеристику зображуваних подій, тонко моделюють зміст зображуваного. Зміцнення автохтонних афіксів у літературному творі відбувається завдяки вторинним дієсловам, що постали від іменникових та прикметникових основ за допомогою питомих афіксів. Авторська мовотворчість має особливість до використання складних одиниць для посилення стилістичного забарвлення напруги, динаміки подій. Неморфологічна деривація у проаналізованих творах виступає джерелом поповнення вокабуляру неповними субстантивами, що мають різну семантику та відмінну характеристику особи-виконавця.

Телескопія в сучасному жанрі роману є новим способом творення, що має зв'язок із тенденцією до інтернаціоналізації, водночас може використовувати поєднання питомо українських основ, так і запозичених, але забезпечує економію мовного ресурсу. Таким чином, помічаємо в мовотворчості сучасної авторки тенденцію взаємодії інтернаціоналізації та автохтонізації. Устремління до пошуків оригінальності зображуваного авторкою дає простір для ідіостилю шляхом комбінацій різних морфем та основ. Нове злиття дає стилістично забарвлену одиницю як результат мовомислення, що може стати зразком утворення нових похідних одиниць за схожою морфемною будовою. Вбачаємо, що в подальшому науковий інтерес можуть викликати дослідження тенденцій у словотворенні художньої прози сучасної постмодерної української літератури.

Література

1. Голікова Н. С. Художній дискурс П. Загребельного: лінгвістичний і прагматингвістичний аспекти : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01. Київ, 2019. 530 с.
2. Городенська К. Г. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? *«Українська мова»*, 2013, № 2, с. 3–4.
3. Грещук В. В., Бачкур Р. О., Джочка І. Ф., Пославська Н. М. Нариси з основоцентричної дериватології / за ред. В. В. Грещука / Івано-Франківськ, 2007, 348 с.
4. Дашвар Л. Книга 1. Биті е. Макар: роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2024, 301 с.
5. Дашвар Л. Мати все: роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2024, 381 с.
6. Дашвар Л. Село не люди: роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2007, 270 с.
7. Денисовець І. В. Словотвір і стилістика сучасної української дитячої прози. Полтава, 2018, 272 с.
8. Карпіловська Є. А. Норма в сучасному українському словотворенні: зразок і реальність. *Культура слова*, №74, 2011, с. 43–54.
9. Кислюк Л. П. *Сучасна українська словотвірна номінація: ресурси та тенденції розвитку*, Київ, 2017, 357 с.
10. Клименко Н.Ф. Вибрані праці. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014, 728 с.
11. Ковалик І. І. Вчення про словотвір. Вибрані праці / упоряд. та автор передмови Василь Грещук. Івано-Франківськ – Львів : Місто НВ, 2007. 404 с.
12. Літературна і мовна практика / С. Я. Єрмоленко [та ін.]. Київ, 2013. 342 с.

13. Нелюба А. М. Лексико-словотвірні інновації. 2022-2024. Словник / уклад. А. Нелюба. Харків, 2025. 111 с.
14. Нелюба А. М. Явища економії в словотвірній номінації української мови. Харків, 2007. 215с.
15. Словопедія. Великий тлумачний словник сучасної української мови. slovopedia.com, 2007. URL: slovopedia.org.ua/93/53393/831283.html#google_vignette
16. Строкаль О. М. Індивідуально-авторське слово в системі художнього ідіостилю (на матеріалі поетичних творів В. Коломойця та П. Мовчана): дис. ... канд. філол. наук: Київ, 2011. 19 с.
17. Юрченко Т. Г. Оказіоналізми у творчості Павла Загребельного: структурно-семантичний і стилістичний аспекти: дис. ... канд. філол. наук: Київ, 2003. 259 с.
18. Gadimova L. S. The Cognitive Bases of Conversion in Modern English. *Theory and Practice in Language Studies*, 2021, Vol. 11, No. 3, pp. 308–313 (<https://tpls.academypublication.com/index.php/tpls/article/view/844/609>).
19. Valera S., Ruz A. E. Conversion in English: homonymy, polysemy and paronymy. *English Language and Linguistics*. 2021;25(1),c.181-204. DOI 10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23: 10.1017/S1360674319000546.
20. Kotowski S. The semantics of English out-prefixation: a corpus-based investigation. *English Language and Linguistics*, 25.1, 2020, C. 61–89. Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf (Received 28 July 2019; revised 17 October 2019).
21. Ševčíková M. Action meanings in noun/verb conversion: Native and foreign word-formation in Czech. *Linguistica Pragensia*, 2022, №2. (<http://hdl.handle.net/20.500.11956/178216>); Papierz, M. Slovo a tvar v syntaxis: Od významu k formě v základných predikátovoargumentových štruktúrach. *Zborník Filozofickej Fakulty Univerzity Komenského. Philologica LXXII: Slovo a tvar v štruktúre av komunikácii*, 2013, c.377–383.

References

1. Holikova, N. S. (2019). *Khudozhnii dyskurs P. Zahrebelnoho: lnhvistychnyi i prahmalinhvistychnyi aspekty* [Artistic Discourse of P. Zahrebelnyi: Linguistic and Pragmatic Aspects] (Doctoral dissertation). Kyiv. [in Ukrainian].
2. Horodenska, K. H. (2013). *Novi yavyshcha ta protsesy v ukrainskomu slovotvorenni: dynamika chy destrukttsiia slovotvirykh norm?* [New Phenomena and Processes in Ukrainian Word Formation: Dynamics or Destruction of Word-Formation Norms?]. *Ukrainska mova – Ukrainian Language*, No.2, pp. 3–4. [in Ukrainian].
3. Greshchuk, V. V., Bachkur, R. O., Dzhochka, I. F. & Poslavska, N. M. (2007). *Narysy z osnovotsentrychnoi deryvatolohii* [Essays on Stem-Centred Derivatology]. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].
4. Dashvar, L. (2007). *Selo ne liudy* [The Village Is Not People]. Kharkiv: Klub Simeinoho Dozvilla Publ. [in Ukrainian].
5. Dashvar, L. (2024). *Byti ye. Makar* [Beaten. Makar]. Kharkiv: Klub Simeinoho Dozvilla Publ. [in Ukrainian].

6. Dashvar, L. (2024). *Maty vse* [To Have It All]. Kharkiv: Klub Simeinoho Dozvillia Publ. [in Ukrainian].
7. Denysovets, I. V. (2018). *Slovotvir i stylistyka suchasnoi ukrainskoi dytiachoi prozy* [Word Formation and Stylistics of Modern Ukrainian Children's Prose]. Poltava. [in Ukrainian].
8. Karpilovska, Ye. A. (2011). *Norma v suchasnomu ukrainskomu slovotvorenni: zrazok i realnist* [Norm in Modern Ukrainian Word Formation: Model and Reality]. *Kultura slova – Word Culture*, No. 74, pp. 43–54. [in Ukrainian].
9. Kysliuk, L. P. (2017). *Suchasna ukrainska slovotvirna nominatsiia: resursy ta tendentsii rozvytku* [Modern Ukrainian Word-Formation Nomination: Resources and Development Trends]. Kyiv. [in Ukrainian].
10. Klymenko, N.F. (2014). *Vybrani pratsi* [Selected Works]. Kyiv: Dmytra Buraho Publ. 728 s. [in Ukrainian].
11. Kovalyk, I. I. (2007). *Vchennia pro slovotvir. Vybrani pratsi* [The Theory of Word Formation. Selected Works]. V. Greshchuk (Ed.). Ivano-Frankivsk–Lviv: Misto NV Publ. [in Ukrainian].
12. Neliuba, A. M. (2007). *Yavnyshcha ekonomii v slovotvirnii nominatsii ukrainskoi movy* [Economy Phenomena in Word-Formation Nomination of the Ukrainian Language]. Kharkiv. [in Ukrainian].
13. Neliuba, A. M. (2025). *Leksyko-slovotvirni innovatsii. 2022–2024. Slovnyk* [Lexical and Word-Formation Innovations. 2022–2024. Dictionary]. Kharkiv. [in Ukrainian].
14. Slovopectia. (2007). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Comprehensive Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. <https://slovopectia.org.ua> [in Ukrainian].
15. Stokral, O. M. (2011). *Indyvidualno-avtorske slovo v systemi khudozhnogo idyostyliu* [Individual Authorial Word in the System of Literary Idiolect] (Doctoral dissertation). Kyiv. [in Ukrainian].
16. Yermolenko, S. Ya., et al. (2013). *Literaturna i movna praktyka* [Literary and Language Practice]. Kyiv. [in Ukrainian].
17. Yurchenko, T. H. (2003). *Okazionalizmy u tvorchosti Pavla Zahrebelnoho: strukturno-semantychnyi i stylistychnyi aspekty* [Occasionalisms in the Works of Pavlo Zahrebelnyi: Structural-Semantic and Stylistic Aspects] (Doctoral dissertation). Kyiv. [in Ukrainian].
18. Gadimova, L. S. (2021). The Cognitive Bases of Conversion in Modern English. *Theory and Practice in Language Studies*, No. 11(3), pp. 308–313.
19. Valera, S., & Ruiz, A. E. (2021). Conversion in English: Homonymy, Polysemy and Paronymy. *English Language and Linguistics*, No. 25(1), pp. 181–204. <https://doi.org/10.31654/2520-6966-2025-27F-113-5-23.org/10.1017/S1360674319000546>
20. Kotowski, S. (2020). The Semantics of English *Out*-Prefixation: A Corpus-Based investigation. *English Language and Linguistics*, No. 25(1), pp. 61–89.
21. Ševčíková, M. (2022). Action Meanings in Noun/Verb Conversion: Native and Foreign Word-Formation in Czech. *Linguistica Pragensia*, No. (2).

Zaiets V. H.

PhD in Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Department of Ukrainian Language,
Borys Hrinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine
v.zaiets@kubg.edu.ua
orcid.org/0000-0003-1370-697X

Myryivska Y. M.

Lecturer of English,
Applied college "Universum",
Borys Hrinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine
y.myryivska@kubg.edu.ua
orcid.org/0009-0004-3013-9289

Word Formation of Colloquial Vocabulary in the Novels of Liuko Dashvar

The paper attempts to analyze colloquial linguistic units in the novelistic works of Liuko Dashvar. The material for the analysis comprises approximately 2,000 lexical units taken from the writer's contemporary novels. Attention is drawn to the fact that the language of modern fiction under the influence of globalization is increasingly enriched with native word-formation types that display different frequencies of use in other functional styles. Productive and less productive derivational methods represented in Liuko Dashvar's prose are examined.

It is determined that within the tendency toward autochthonization in contemporary novels, the native Ukrainian prefix nad- is gradually displacing the borrowed prefixoids mega- and super-. The frequency of the prefix o-, which in recent decades had remained in passive and low-frequency usage in colloquial and, partly, literary styles, is identified. The role of autochthonous suffixes -nu, -onu, -ot, -ukh, which differ in productivity yet emphasize the uniqueness of the author's style, is noted.

The features of the writer's idiolect are revealed, particularly through the use of non-morphological derivation that characterizes the vocabulary of the novel's characters. A considerable group of derivatives formed through incomplete conversion into nouns is analyzed. It is proved that personalized substantives, or individual-specific nouns, are stylistically justified in character portrayal. The affiliation of such substantives with occasional lexical units is characterized. Examples confirm that a numerically smaller group consists of non-personal substantives that denote abstract concepts and phenomena.

Based on the analysis of literary texts, it is observed that secondary verbs are stylistically motivated within the writer's idiolect. The stylistic role of telescopisms, which economize linguistic resources in the contemporary novel, is determined. The use of lexical units formed by the borrowed word-formation method of telescoping in the speech of characters is illustrated with examples. Such formations intensify the emotional states of characters and convey their feelings. The definition of individual substantives is refined as denoting personalized lexical units that characterize fictional characters by highlighting their distinctive individual features.

Key words: word formation; literary style; affix; morphological derivation; morphosyntactic derivation; colloquial style.